

Тому під інноваційною безпекою підприємства розуміють послідовну, заплановану, цілеспрямовану, комплексну діяльність організації щодо зміни кожного з елементів бізнесу певного підприємства, викликану попитом, обумовлену науково технічним прогресом і спрямовану на діючу організаційну структуру, технологічні процеси, стиль і методи управління продукцією що випускається, джерела сировини та матеріалів, ринки збуту, документообіг та ін. [7].

Отже, очевидно, що організаційний розвиток є необхідною складовою безпеки організації, адже дозволяє: виявляти й аналізувати проблемні сфери діяльності організації і чинники її розвитку; формулювати управлінські рішення, оцінювати і вибирати їх альтернативи; раціонально розподіляти повноваження та компетенції у організаційній структурі управління організацією; моделювати ефективну комбінацію ресурсів з метою вибору оптимальних варіантів розвитку бізнесу; формувати механізм внутрішньовиробничих економічних відносин, систему планування і контролю діяльності підрозділів організації; оцінювати результати господарської діяльності організації; контролювати ефективність використання ресурсів і досягнення поставлених завдань; розробляти та обґрунтовувати господарські рішення щодо підвищення конкурентоспроможності організації, ефективності її функціонування.

Наук. керівн. Москаленко Н. О.

Література: 1. Міщенко С. П. Концептуальні аспекти економічної безпеки підприємств у ринковій економіці / С. П. Міщенко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 2. – С. 190–195. 2. Стельмашук А. М. Фінансовий стан – основа економічної безпеки підприємства / А. М. Стельмашук // Інноваційна економіка. – 2012. – № 10. – С. 61–65. 3. Шкарлет С. М. Економічна безпека підприємства: інноваційний аспект : монографія / С. М. Шкарлет. – К. : Книжкове вид. НАУ, 2007. – 436 с. 4. Терещенко К. В. Моделі організаційного розвитку в зарубіжній психології / К. В. Терещенко // Психологічні умови розвитку конкурентоздатності організації : тези VI міжнар. наук.-практ. конф. з організаційн. та екон. психології (м. Керч, 25 – 27 черв. 2009 р.) / за наук. ред. Л. М. Карамушки. – К., 2009. – С. 98–100. 5. Ралко О. С. Еволюція поняття організаційний розвиток підприємства / О. С. Ралко // Наук. пр. Нац. ун-ту харч. технологій. – 2010. – № 36. – С. 38–41. 6. Амеліна І. В. Концептуальні основи організаційного розвитку підприємств у сучасних умовах / І. В. Амеліна // Управління проектами та розвиток виробництва [Текст] : збірник наукових праць. – 2008. – № 2 (26) // Українська асоціація управління проектами ; Університет економіки та права "Крок". – К. : Східноукраїнський національний університет, 2008. – С. 65–71. 7. Кириченко О. С. Інноваційна безпека як невід'ємна складова економічної безпеки та ефективного проектно-орієнтованого розвитку сучасних підприємств / О. С. Кириченко // Фінансово-кредитна діяльність: пробл. теорії та практики : зб. наук. пр. – 2012. – Вип. 1. – Т. 1. – С. 94–99. 8. Бондар Н. М. Сучасні тенденції розвитку підприємств. [Електронний ресурс] / Н. М. Бондар. – Режим доступу : <http://business-consultant.com.ua/ukr/publica-ciiub101.html>.

Сокол Г. В.

УДК 336.717.3

Магістр 2 року навчання
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ФОРМУВАННЯ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКІВ

Анотація. Проаналізовано підходи щодо визначення сутності поняття "деPOSITна політика банку", охарактеризовано фактори, які впливають на формування та реалізацію депозитної політики банків у сучасних умовах, проведено аналіз стану депозитної бази банків України.

Аннотация. Проанализированы подходы к определению сущности понятия "деPOSITная политика банка", охарактеризованы факторы, влияющие на формирование и реализацию депозитной политики банков в современных условиях, проведен анализ депозитной базы банков Украины.

Annotation. Approaches to the definition of the term "bank deposit policy", are analysed, the factors affecting the formation and implementation of the deposit policy of banks in modern conditions are described, the deposit base of Ukrain's banks is analysed.

Ключові слова: банк, депозитні ресурси, депозитна політика.

Основним і найбільш стабільним джерелом формування ресурсної бази банку є депозитні операції. У банківській сфері проблема формування оптимальних за обсягами і термінами депозит-

---

© Сокол Г. В., 2013

них ресурсів стоїть на першому місці, що дає можливість стверджувати про важливість депозитної політики для банку. До теперішнього часу питанню формування депозитної політики не приділялося належної уваги, адже попит на банківські послуги значно перевищував пропозицію. Розвиток банківської системи спричинив загострення конкуренції між банками за депозитні ресурси. Забезпечення банківської діяльності необхідними обсягами депозитних коштів є одним із пріоритетних завдань, що визначають стратегічні напрями розвитку банку. Успішний розвиток та ефективне функціонування банку неможливо забезпечити без детально відпрацьованої та економічно обґрунтованої депозитної політики, що враховує особливості діяльності банку та вибрані пріоритети. Саме це дає змогу стверджувати, що дослідження та вдосконалення депозитної політики банків є, безумовно, актуальним питанням на сучасному етапі розвитку банківської діяльності в Україні. Теоретичні та практичні аспекти цієї проблеми, зокрема формування банками депозитної політики досліджувалися у працях вітчизняних і зарубіжних вчених: Л. Гуриної, О. Богданової, Г. Вознюк, Е. Василюшина, О. Лаврушина, І. Мельникової, Г. Панової та ін.

Метою статті є визначення сутності депозитної політики банку, визначення механізму її реалізації та ролі депозитної політики в забезпеченні стійкості банку. Для реалізації поставленої мети, потрібно виконати такі завдання:

розкрити сутність депозитної політики та фактори, які впливають на її формування;

проаналізувати сучасний стан депозитного ринку;

на основі дослідження сучасного стану депозитного ринку запропонувати рекомендації щодо шляхів підвищення ефективності депозитної політики банків.

У сучасній економічній літературі, склалося три підходи до визначення поняття "депозитна політика банку" (таблиця).

Таблиця

Підходи до визначення поняття "депозитна політика банку"

Підхід	Автори	Сутність підходу
Депозитна політика банку як складова частина системи управління пасивами	Богданова О. М., Василюшина Е. Н. [1, с. 245]	Під сутністю депозитної політики банку автори розуміють систему заходів з управління пасивами і ліквідністю банку, метою якого є мінімізація ризику з формування депозитного портфеля, процентного ризику і ризику ліквідності (збалансованість депозитів і активів банку). Даний підхід не містить детального аналізу депозитної політики банку
Депозитна політика банку як складова частина кредитної політики	Панова Г. С. [2, с. 63]	Депозитна політика – це складова частина кредитної політики, політика банку щодо залучення коштів у депозити та ефективного управління ними. Проведення кредитної і депозитної політики банку має спільну мету – максимізацію прибутку при одночасній підтримці стабільності банку
Депозитна політика банку як елемент загальної банківської політики	Гурина Л. А. [3, с. 123]	Депозитна політика – це політика залучення грошових коштів юридичних і фізичних осіб у депозити та ефективне управління процесом залучення коштів. Депозитна політика включає стратегію і тактику банку по залученню банківських ресурсів. Автор розглядає депозитну політику, як елемент загальної політики банку, не звертаючи увагу на політику розміщення залучених ресурсів.

Проаналізувавши таблицю, можна сказати, що розгляд депозитної політики, як однієї із складових частин управління пасивами, не позбавлений підстав, оскільки, в широкому значенні, управління пасивними операціями становить діяльність, пов'язану із залученням коштів вкладників та інших кредиторів і визначенням відповідної комбінації джерел коштів для даного банку. У більш вузькому значенні під управлінням пасивними операціями розуміють дії, спрямовані на задоволення потреб у ліквідності шляхом активного пошуку позикових коштів у міру необхідності. Визначення депозитної політики лише як складової кредитної політики не є коректним, оскільки акумульовані банківські ресурси та депозити направляються не лише у сектор кредитування, а й на інші операції банку. З іншого боку депозитна політика може розглядатись виключно як система управлінських рішень, програма дій або документ, що містить напрями діяльності банку у галузі проведення депозитних операцій. Таким чином, під депозитною політикою доцільно розуміти комплекс дій, який забезпечує розробку стратегій банку з метою залучення оптимального обсягу депозитів на оптимальний строк та якомога вдалішого використання депозитних ресурсів для збільшення прибутку банку.

Ринок депозитних ресурсів України знаходиться у постійному русі, тому банки повинні аналізувати економічні явища та фактори, які впливають на можливість залучення максимального обсягу вільних грошових коштів від фізичних та юридичних осіб. Фактори, що впливають на формування депозитної політики банку наведені на рис. 1.

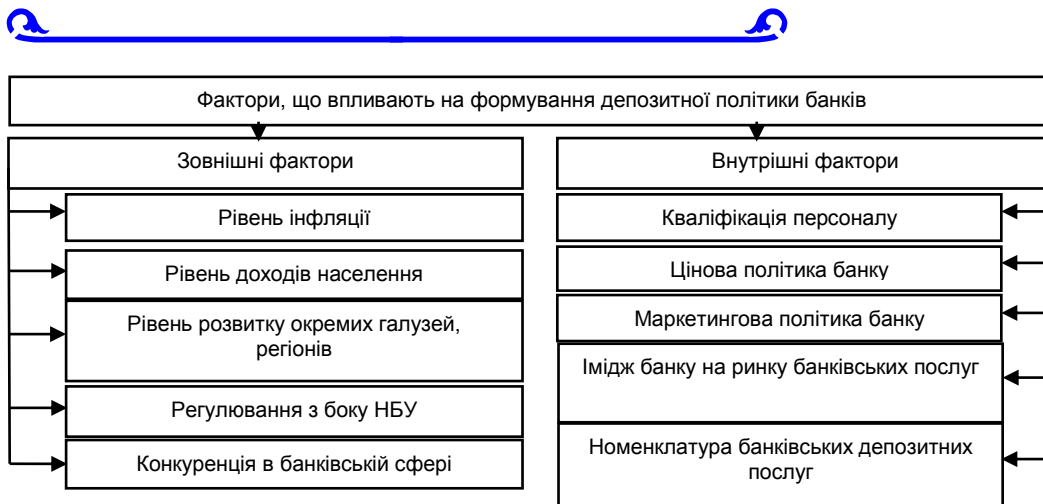

Рис. 1. Фактори, що впливають на формування депозитної політики банку [4, с. 111]

До зовнішніх факторів банки повинні вміти пристосуватися та враховувати їх вплив при розробці та формуванні своєї депозитної політики. Внутрішні фактори є підконтрольними, адже у банків є можливість змінювати методи та пріоритети депозитної політики банку. Зовнішні та внутрішні фактори впливають на формування депозитної політики банку одночасно, і можуть мати як прямий, так і зворотний вплив на можливість залучати депозитні ресурси в необхідних обсягах, за привабливою ціною та на оптимальний термін. Значно впливає на депозитну політику банків загальна економічна ситуація в країні. У період з 01.01.2010 р. і до 01.08.2013 р. прослідковується тенденція до збільшення депозитних ресурсів залучених банками України. Так, станом на 01.08.2013 р. обсяг залучених депозитних коштів склав 416 044 млн грн, у тому числі: обсяг строкових коштів юридичних осіб – 90 793 млн грн, та обсяг строкових коштів фізичних осіб – 325 251 млн грн (рис. 2).

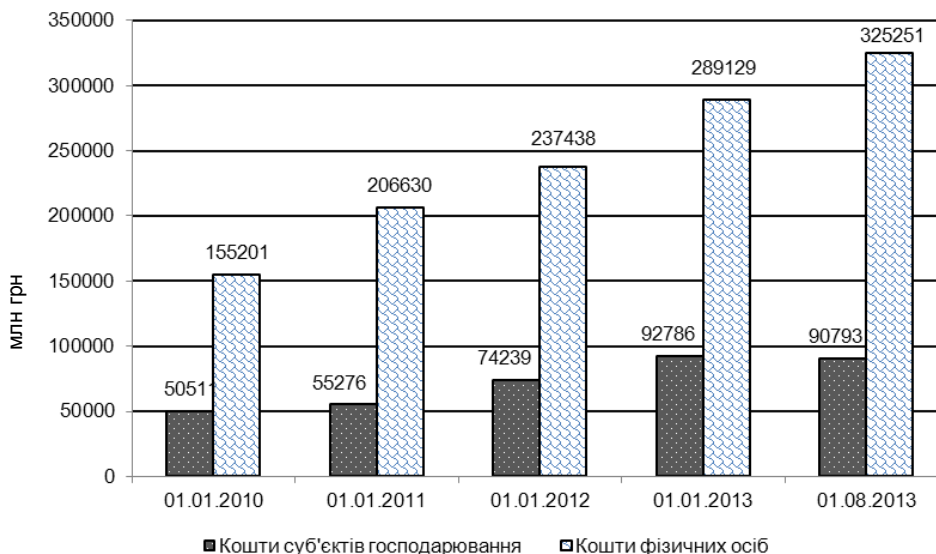

Рис. 2. Обсяг депозитних коштів залучених банками України [5]

Для підвищення ефективності депозитної політики потрібно активно використовувати зарубіжний досвід формування депозитної політики. Окремі автори, виділяють основні правила-рекомендації, які повинні бути використані під час розробки депозитної політики:

депозитні операції організуються таким чином, щоб сприяти одержанню банківського прибутку чи створенню умов для одержання прибутку в майбутньому;

під час здійснення банківських операцій необхідно забезпечувати взаємозв'язок і взаємоузгодженість між депозитними операціями й операціями щодо видачі позичок за термінами і сумами депозитів і кредитних вкладень;

під час організації депозитних операцій банк повинен прагнути до того, щоб резерви вільних (незалучених в активні операції) засобів на депозитних рахунках були мінімальними;

варто вживати заходів щодо розвитку банківських послуг і підвищення якості й культури обслуговування клієнтів, що сприяє залученню депозитів [6].

На сьогодні обсяг готівки "на руках" у населення залишається значним, тому відкриття депозитних вкладів є першим етапом співпраці банку і клієнта. Встановлення таких взаємовідносин дозволяє зацікавити клієнта в отриманні подальших послуг. Проведення банками раціональної депозитної політики, сьогодні, обмежуються зовнішніми та внутрішніми факторами: рівнем економічної активності; інфляційними очікуваннями, іміджем банку на ринку та ін. Розвиток новітніх банківських технологій дозволить повніше задовольнити потреби клієнтів у різноманітних послугах, поліпшити якість обслуговування, підвищити зацікавленість фізичних осіб у розміщенні своїх коштів на депозитних рахунках у банку.

Наук. керівн. Лебідь О. В.

Література: 1. Богданова О. М. Операції комерційних банків / О. М. Богданова, Е. Н. Василішена, М. Вознюк. – К. ; Львів, 2004. – 515 с. 2. Панова Г. С. Кредитная политика коммерческого банка / Г. С. Панова. – М. : ИКЦ "ДИС", 1997. – 464 с. 3. Гуріна Л. А. Теоретичні та практичні аспекти ефективності депозитної політики банку / Л. А. Гуріна // Регіональна економіка. – 2006. – № 1. – С. 121–125. 4. Єпіфанов А. О. Операції комерційних банків : навч. посібн. / А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2007. – 523 с. 5. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>. 6. Співак С. І. Депозитна політика вітчизняних банків [Електронний ресурс] / Співак С. І. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua.

УДК 336.711(489)

Шеретун А. С.

Магістр 2 року навчання
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ З ПРОБЛЕМНИМИ БАНКАМИ

Анотація. Доведено доцільність комплексної оцінки факторів, які впливають на проблемні банки в умовах мінливої ситуації на фінансовому ринку та в банківському секторі, конкуренції та внутрішнього впливу на діяльність банків. Розглянуто сутність поняття "проблемні банки". Визначено основні заходи щодо організації роботи НБУ з проблемними банками.

Аннотация. Доказана целесообразность комплексной оценки факторов, влияющих на проблемные банки в условиях изменяющейся ситуации на финансовом рынке и в банковском секторе, конкуренции и внутреннего воздействия на деятельность банков. Рассмотрена сущность понятия "проблемные банки". Определены основные мероприятия по организации работы НБУ с проблемными банками.

Annotation. A comprehensive assessment of factors affecting the troubled banks is proved to be expedient in the changing financial markets and the banking sector, competition and internal effects on the banks' activities. The essence of the concept of problem banks is considered. The main measures to improve the work of the National Bank of Ukraine with problem banks are studied.

Ключові слова: банківська діяльність, НБУ, проблемні банки, ліквідація, фінансова стійкість, банківський нагляд, капіталізація, реорганізація, санаційний банк.

У глобальному сенсі метою банківського нагляду є підтримка стабільності та надійності банківської системи, що дає змогу виконувати функції із забезпеченням економіки достатньою кількістю фінансових ресурсів.

Так, своєчасне виявлення, оцінка та ефективне управління проблемами банку є ключовими умовами успішного врегулювання криз та підвищення стійкості банківської системи.

Станом на 28.08.2013 р. у стані реорганізації (приєднання) знаходяться 2 банки, а в стані ліквідації 19 банків. Це значні цифри, але порівняно з 2011 роком вони зменшилися.

Дослідження в цьому напрямі проводили такі вітчизняні та зарубіжні фахівці: К. Щек, С. Вольф, О. Вовчак, І. Ковалишин та ін. Також питанням організації роботи НБУ з проблемними